

Europski istražni nalog, uzajamna pravna pomoć i zajednički istražni timovi

Ovaj odjeljak sadržava pregled prava EU-a o prikupljanju dokaza, pružanju uzajamne pravne pomoći i uspostavi zajedničkih istražnih timova u prekograničnim predmetima.

Kontekst

Uklanjanjem graničnih kontrola u EU-u, građani EU-a mnogo lakše slobodno putuju, ali i kriminalci lakše djeluju preko granica.

Stoga je neophodno da države članice EU-a učinkovito surađuju pri prikupljanju dokaza u kaznenim stvarima.

Izvođenje dokaza u kaznenim predmetima

Europski istražni nalog

Europski istražni nalog sudska je odluka koju izdaje ili potvrđuje pravosudno tijelo u državi članici EU-a za poduzimanje istražnih mjera u drugoj državi članici EU-a u cilju izvođenja dokaza u kaznenim stvarima.

Direktiva o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima donesena je 3. travnja 2014., a države članice EU-a morale su je prenijeti u svoje nacionalne pravne sustave do 22. svibnja 2017. Taj instrument nije obavezan za Dansku i Irsku.

Europski istražni nalog temelji se na uzajamnom priznavanju, što znači da je izvršno tijelo obvezno priznati i osigurati izvršenje zahtjeva iz druge zemlje. Izvršenje se provodi na isti način i pod istim uvjetima kao da je istražnu mjeru odredilo tijelo zemlje izvršenja. Europski istražni nalog može se izdati i za prikupljanje dokaza koji već postoje.

Direktivom se utvrđuje jedinstveni sveobuhvatni okvir za prikupljanje dokaza. Istražne mjere uključivale bi, na primjer, saslušanje svjedoka, telefonsko prisluškivanje, tajne istrage i informacije o bankovnom poslovanju.

Tijelo izdavatelj može primijeniti Europski istražni nalog samo ako je istražna mjera:

- potrebna
- proporcionalna i
- dopuštena u sličnim nacionalnim predmetima.

Europski istražni nalog izdaje se upotrebom standardnog obrasca i prevodi na službeni jezik države članice izvršenja ili bilo koji drugi jezik koji je ta država navela.

Na temelju nove direktive država članica izvršenja mora provesti istražne mjere jednako promptno i s jednakim stupnjem prvenstva kao što bi to učinila u sličnim nacionalnim predmetima.

U direktivi su utvrđeni rokovi (najviše **30 dana** za odluku o priznavanju i izvršenju zahtjeva i **90 dana** za stvarno izvršenje zahtjeva nakon donošenja navedene odluke).

Države članice EU-a mogu u određenim slučajevima odbiti zahtjev. Sljedeći opći razlozi za odbijanje primjenjuju se na sve mjere:

1. imunitet ili povlastica ili pravila o ograničavanju kaznene odgovornosti u vezi sa slobodom medija
2. povreda bitnih nacionalnih sigurnosnih interesa
3. nekazneni postupci
4. načelo *ne bis in idem*
5. izvanteritorijalnost u kombinaciji s dvostrukom kažnjivost
6. neusklađenost s obvezama u pogledu temeljnih prava.

Za određene mjere postoje i dodatni razlozi za odbijanje:

1. nepostojanje dvostruke kažnjivosti (osim za niz teških kaznenih djela)
2. nemogućnost izvršenja mjere (istražna mjera ne postoji ili nije dostupna u sličnim nacionalnim predmetima, a nema alternative).

Elektronički dokazi

Prikupljanje elektroničkih dokaza (e-dokaza), kao što su informacije o nositelju računa elektroničke pošte ili vrijeme i sadržaj poruka razmijenjenih putem aplikacije Facebook Messenger, za potrebe kaznenih istraga često ima prekogranične implikacije jer podaci mogu biti pohranjeni ili se pružatelj usluga može nalaziti u drugoj državi članici EU-a ili drugdje u svijetu.

Tradicionalni instrumenti za pravosudnu suradnju smatraju se presporima u tom kontekstu. Europska komisija predložila je 17. travnja 2018. nova pravila u obliku [Uredbe](#) i [Direktive](#) kako bi tijela kaznenog progona i pravosudna tijela mogla lakše i brže prikupljati elektroničke dokaze koji su im potrebni za istraživanje i mogući kazneni progon kriminalaca i terorista.

Uzajamna pravna pomoć

Pravni okvir za takvu pomoć utvrđen je [Konvencijom o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima](#) među državama članicama Europske unije od 29. svibnja 2000. i njezinim [Protokolom](#) od 16. listopada 2001.

Glavni je cilj Konvencije poboljšati pravosudnu suradnju razvojem i modernizacijom postojećih odredbi o uzajamnoj pomoći. Konvencijom se posebice dopunjuju odredbe i olakšava primjena među državama članicama EU-a:

- [Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima](#) Vijeća Europe od 20. travnja 1959. i njezina dodatnog protokola od 17. ožujka 1978.
- odredbi o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima iz [Konvencije od 19. lipnja 1990. o provedbi Schengenskog sporazuma](#).

Na temelju Konvencije tijelo tražitelj može izravno kontaktirati s tijelom izdavateljem.

Ako izvršno tijelo nema razloga za odbijanje zahtjeva, zahtjev bi trebalo ispuniti što je prije moguće te, po mogućnosti, u roku koji je zadalo tijelo tražitelj.

Do 22. svibnja 2017. Konvencija je bila glavni alat za prikupljanje dokaza u EU-u. Otada je Direktiva o Europskom istražnom nalogu zamijenila odgovarajuće odredbe Konvencije i Protokola za države članice EU-a za koje je Direktiva obvezujuća. Konvencija i Protokol još uvijek su posebno važni za potonje države, u mjeri u kojoj određene odredbe (poput onih o zajedničkim istražnim timovima) nisu zamijenjene Direktivom, te za države članice EU-a za koje Direktiva nije obvezujuća. [Ovdje](#) možete pronaći informacije o ratifikaciji za Konvenciju, a [ovdje](#) za Protokol.

Zajednički istražni timovi

Zajednički istražni tim, koji se sastoji od sudaca, tužitelja i tijela kaznenog progona iz nekoliko država, osnovan je pisanim sporazumom na ograničeno vrijeme i u posebnu svrhu provođenja kaznenih istraga u jednoj ili više uključenih država. Pravni okvir EU-a omogućuje uspostavu zajedničkih istražnih timova među državama članicama u članku 13. [Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije](#) i u [Okvirnoj odluci Vijeća 2002/465/PUP o zajedničkim istražnim timovima](#).

Više informacija

[Zajednički istražni timovi](#)

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Posljednji put ažurirano: 25/11/2019